

PRINCESĖ
ATSKLEISTOS PASLAPTYS

SAUDO ARABIJOS PRINCESĖ INTRIGUOJANČIAI PASAKOJA
APIE NELENGVĄ KOVĄ UŽ MOTERŲ LAISVĘ

JEAN SASSON

Alma littera

PRINCESĖS SULTANOS PRATARMĖ

KAIP SUNKU SAUGOTI PASLAPTIS

Geras musulmonas turi mokėti saugoti paslaptis.

Skaitytojams ne musulmonams, kuriuos toks teiginys gali stebinti, trumpai paaiškinsiu, kodėl islamiškose visuomenėse mokama saugoti paslaptis.

Tiems skaitytojams, kurie to nežino, pasakysiu, kad musulmoniškasis pasaulis yra išskirtinis, itin saugo paslaptis. Žinoma, jokia paslaptis nėra saugi niekur. Skaitantieji Didžiosios Britanijos ar Amerikos laikraščius ar žurnalus turbūt ne kartą pasipiktino pagiežingais straipsniais. Tokios istorijos spausdinamos turint vienintelį tikslą – norint apjuodinti garsenybes ar net eilinius žmones, kurie, savo nelaimėi, pakliuvo žurnalistų akiratin. Toks nepageidautinas žiniasklaidos dėmesys daugybei žmonių sugadino gyvenimą.

Nors savo visuomenėje matau nemažai blogų dalykų, joje yra ir teigiamų. Vienas jų – Saudo Arabijos laikraščiuose ar žurnaluose niekada neperskaitysite šmeižikiško straipsnio. Musulmonus moko, kad kalbos, netarnaujančios kilniam tikslui, yra apkalbos, o toks elgesys nedera islamo sekėjui. Tad saugoti

paslaptis apie save ir savo pažįstamus yra būtina. Ši išmintis mus pasiekia iš pranašo Mahometo (tesiilsī ramybėje), kartą savo draugui pasakiusio: „Pastebėti musulmono trūkumą ir jį pražiūrėti – lygu išgelbėti gyvos palaidotos mergaitės gyvybę.“

Skaitytojai, kiek geriau susipažinę su Saudo Arabija, žino, kad mūsų šalyje gimusioms mergaitėms anksčiau kildavo pavojus būti palaidotoms gyvoms. Iki tol, kol pranašas Mahometas uždraudė šį baisų paprotį, buvo visuotinai priimta, kad tėvai ir motinos tokiu būdu gali nutraukti kūdikio gyvybę. Net po pranašo draudimo taip elgtis pasitaikydavo įsakymui nepaklūstančių, neištikimų musulmonų. Jie ir toliau atsikratydavo naujagimių mergaičių, baimindamiesi, kad šios ateityje galbūt užtrauktų jiems negarbę. Ši baimė vis dar gyva daugelyje mano šalies tėvų širdžių; tėvai ir motinos vis dar dreba, kad jų dukra pasielgs labai neprotingai ir užtrauks jiems gėdą.

Iš tiesų, dėl neišmanymo dauguma šeimų galvodavo, kad dukters gimimas neatneša nieko gera. Todėl mažytės mergaitės būdavo išnešamos į smėlynus, tėvas ten iškasdavo kapelį ir į jį paguldydavo nekaltą ir pasitiktą kūdikį, taip pasmerkdamas baisia, siaubingai mirčiai.

Tačiau tie tėvai ar kiti šeimos vyrai, kurie laikėsi pranašo išminties, raginusios gelbėti nekaltų kūdikių gyvybes, buvo laikomi geriausiais vyrais. Todėl tikintieji anksčiau minėtus pranašo žodžius supranta taip: saugoti paslaptis, kurios atskleistos paskatintų liežuvavimą ar sukeltų visuomenės panieką asmeniui, yra tas pats, kaip išgelbėti gyvybę.

Nors buvau viena pirmųjų, prakalbusių apie kai kuriuos nepageidautinus savo visuomenės aspektus, man taip pat malonu atskleisti ir gyvenimo Saudo Arabijoje privalumus. Vienas jų susijęs su pranašo žodžiais, smerkiančiais paskalas ir melą. Jei žmogus gimė Saudo Arabijoje, gali nesibaiminti, kad ims sklisti pramanai apie jį ar jo mylimus žmones. Jei taip nutiktų, toks paskalų skleidėjas būtų griežtai nubaustas. Visuomenės nepriartimas ir garantuota bausmė padeda prikąsti liežuvius.

Musulmonų visuomenėje prarasti gerą vardą tolygu mirčiai. Saudo Arabijoje yra nutikę, kad žmonės, pripažinti ką nors apšmeižę, sėdo į kalėjimą ir buvo viešai bei skausmingai nuplakti. Atkreipkite dėmesį, liežuvautojai!

Būdama maža mergaitė, dažnai sėdėdavau ant savo mylimos motinos, pamaldžios musulmonės, kelių ir klausydavau jos. Labai gerai atsimenu, kaip ji kalbėjo apie paslapčių saugojimą – švelniai suėmė mano liežuvėlį pirštais ir lengvai truktelėjo, sakydama: „Sultana, pranašas prikando savo liežuvį, sakydamas: „Valdykit jį.“

Per tuos seniai prabėgusius vaikystės metus jčiau tikrą malonumą, kad mieloji mano motina drąsina mane prikąsti liežuvį ir neišplepėti paslapčių. Tokie žodžiai iš jos nepeiktinos burnos nušvietė tiesą, kad paviešinus blogą elgesį nieko gero iš to nebus. Bet, tiesą pasakius, dėl jauno amžiaus negebėjau brandžiai įvertinti savo veiksmų, tad jos patarimą prisitaikiau tik sau, stengdamasi nusišluoti išdykusį savo elgesį, o apie blogus brolio Ali poelgius taukšdama visiems.

Kaip jau žinote iš mano pasakojimų apie jaunystę ir suaugusiosios gyvenimą, neneigsiu, kad taip ir neperėmiau savo motinos širdingumo, kai kalba pasisukdavo apie brolių.

O su manančiais, kad atskleidžiau savo visuomenės paslaptis, nesiginčysiu, bet įspėsiu visus kritikus primindama, kad mano elgesys buvo ir yra pateisinamas tuo, jog dalykus nagrinėju labai atsargiai: kuo labiausiai pasirūpinu, kad nebūtų atskleisti tikrieji žmonių, kuriuos miniu, vardai, nors dažniausiai tie vardai jau būna nuskambėję Saudo Arabijos teismuose ar laikraščių straipsniuose, tad pasauliui tos paslaptys jau būna žinomos dar gerokai prieš man apie jas prabylant.

Laikydami pranašo mokymo, visi mano pažįstami musulmonai labai džiaugiasi saugodami paslaptis. Nesu išimtis iš taisyklės, jei tai susiję su paslaptimis, kurias saugoti noriu. Tai vertina mano vyras Karimas, dažnai man primenantis, kad joks jo pažįstamas musulmonas nemoka taip gerai saugoti paslapčių

kaip aš. Kai jis man tai kalba, mandagiai šypsauti, bet neprisipažįstu jaučianti sąžinės graužatį, nes tenka svarbius dalykus nuslėpti nuo jo, savo vyro. Tada pati sau tariau, kad nors esu mylinti, kitais žmonėmis besirūpinanti asmenybė, nesu tobulas žmogus.

Tie, kurie sekate naujienas, žinote, kad mūsų dienomis arabų pasaulį purto baisus nestabilumas. Šiais chaotiškais laikais atskleidžiama daugybė paslapčių, bet dauguma jų viešai nepasklinda. Praėjusiais metais sužinojau paslapčių, kurias nežino vyrai, užimantys aukščiausius postus Saudo Arabijos vyriausybėje. Taip pat sužinojau savo karališkųjų pusbrolių ir, kas man svarbiausia, savo šeimos narių paslapčių. Bet mano širdžiai yra brangiausios paslaptys, man patikėtos išnaudojamų ir nelaimingų moterų. Jos, nebežinodamos, ką daryti, išsipasakojo man. Dauguma maldavo, kad jų istorijas atskleisčiau pasauliui. Tikslas gražus: jos įsitikinusios, jei jų padėtis susilauks dėmesio, gali būti išgelbėta daugybė moterų, kurioms kyla panašus pavojus.

Vidurio Rytų padėtis katastrofiška, baisi prievarta ir karas siaubia Siriją, Iraką, Libiją ir Jemeną, daugybė gyvenimų nutrūksta, dar daugybei kyla grėsmė. Per konfliktus labiausiai nukentčia moterys ir vaikai. Išprievartautos ir žiaurų elgesį patyrusios moterys nešiojasi sunkias savo paslaptis, ir apie juodžiausias patirtas akimirkas jos nori kalbėtis tik su kitomis moterimis. Nemanykite, kad jos nėra drąsios; tokiu atveju pats didžiausias didvyriškumas yra tiesiog gyventi toliau. Jos išrėktų savo įsiūtį nuo aukščiausio kalno, jei tik tai padėtų įgyvendinti teisingumą. Svarbiausia, jos kovoja, kad maži jų vaikai neliktų be motinų.

Deja, labai konservatyviose visuomenėse moterys turi gyventi bijodamos savo šeimos vyrų, taip pat pasmerkimo griežtos musulmonų visuomenės, nusistačiusios prieš moteris, tapusias vyrų aukomis. Kai manajame žemės kampelyje prievartaujamos nekaltos moterys, dažnai manoma, kad jos pačios dėl to kaltos. Tai netiesa, ir apie šią neteisąbę dar jums papasakosiu.

Nors šioje knygoje atskleisiu svarbių paslapčių, atidžiai parinkau tik nepakenksiančias nekaltiems žmonėms. Neatskleisiu mergaičių ir moterų vardų, jei jos to prašė. Jei paskelbiau vardus ar paslaptis, jau atskleistas kitų šaltinių – įvardijusių tikruosius paslapčių saugotojų vardus, – tai ne aš būsiu sukėlusį žalą.

Svarbią mano saugomą paslaptį man patikėjo sutuoktinis Karimas; jis mane įspėjo, kad netrukus prasidės Jemeno bombardavimas. Nerimaudama saugojau šią paslaptį, nes ant kortos buvo pastatytas mūsų šalies saugumas. Bet dabar visas pasaulis žino, kad naujasis mūsų karalius Salmanas siunčia Saudo Arabijos pilotus į kaimyninį Jemeną kovoti su husių sukilėliais. Jei esate skaitę Saudo Arabijos istoriją, žinote, kad mums nėra įprasta stoti į karą su kuria nors tauta ar karine grupuote. Nors tikra tiesa, jog mano senelis Abdelis Azizas kovojo su kitomis gentimis, kad suvienytų plačias mūsų šalies žemes, bet, Saudo Arabijai tapus gyvybinga tauta, jis atidėjo kardą ir pasitelkdavo išmintį, kad rastų diplomatinių sprendimų politiniams klausimams.

Bet dabar mano šalis kariauja su sukilėliais, norinčiais užimti ir valdyti Jemeną, pietinę kaimyninę šalį, su kuria mus sieja abipusis palankumas dėl istorinių ir asmeninių ryšių. Be to, dar vyksta žodinis karas su Iranu – ši šalis nekėlė jokių rūpesčių kaimynams, kol ją valdė šachai, bet po 1979 m. revoliucijos, valdžią užėmus religiniams lyderiams, šie ėmė dairytis už šalies sienų, keldami daugelio pyktį, ir saudoarabų širdis persmelkė baimė dėl to, kas gali įvykti.

Rodos, išaušo diena, kurios visi nelaukėme. Iranas ir Saudo Arabija ginčijasi dėl Jemeno, Iranas remia husių sukilėlius, o Saudo Arabija kovoja su jais, tad visai gali būti, kad tarp šių dviejų šalių kils karas. Jei toks kraupus scenarijus bus įgyvendintas, ims liepsnoti visas kraštas, grėsmė kils visiems Vidurio Rytams ir toliau esančioms šalims. Žinant, kaip toli gali išplisti Vidurio Rytuose kilęs karas, kiekvienas mąstantis žmogus turėtų melstis, kad šis smilkstantis konfliktas neišsprogtų į atvirą karą, tikrai neigiamai paveiksiantį visą mūsų pasaulį.

Bet šiuo metu labiausiai dėl to kenčia Jemenas ir Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos šalys: Saudo Arabija, Bahreinas, Kuveitas, Omanas, Kataras ir Jungtiniai Arabų Emyratai.

Man labai rūpi visi kenčiantys žmonės, bet daugiausia galvoju apie moteris ir vaikus, nes jie per suirutes ir karus yra pažeidžiamiausi. Nieko man nėra svarbiau nei moterų teisė gyventi oriai ir laisvai.

Asmeninės Jemeno moterų ir vaikų problemos visada kėlė rūpesčių, nes moterys labai kentėjo nuo baisios lyčių diskriminacijos dar prieš husių sukilėjimą užimant valdžią. Dabar, įsisiautėjus karui, moterų gyvenimas yra kone nepakenčiamas.

Sukrečiantys Jemeno įvykiai turėjo didelę įtaką mano ir mano šeimos narių gyvenimui. Mes su Karimu ir sutardavome, ir nesutardavome, nelygu, kokie įvykiai keldavo nerimą mūsų krašte. Man gaila, bet pripažinsiu, kad turėjau paslapčių nuo jo, ir jis kai ką nuo manęs slėpė, ir tai į mūsų namus atnešė nerimo. Bet per visus tuos įvykius mes likome šeima, ir niekas nenutrauks meilės, kurią vienas kitam jaučiame.